

Nannestad kirkelige fellesråd (NKF) som er gravferdsmyndighet i Nannestad kommune takker for muligheten til å svare på høring ang. endringer i gravplasslova og gravplassforskrifta.

Nedenfor følger våre kommentarer og tillegg til de ulike paragrafene.

Kap. 1 Innledning og sammendrag

Ingen kommentarer. Vi tenker å redigere våre vedtekter i tråd med de retningslinjer som gis her.

Kap. 2 Arkivlova

I kirkemøtet har kirken pålagt seg selv å følge arkivloven slik at forslaget fra departementet er naturlig og støttes.

Departementets forslag

Gravplasslova §23 første leddet av ny andre setning skal lyde:

Arkivloven gjelder ved utøving av offentlig myndighet, utforming og gravkart og føring av gravregisteret og kremasjonsregister etter loven her.

Kap. 3. Taushetsplikt for ansatte på gravplassene og ansatte med oppgaver etter gravplasslova

Også her har Kirkemøtet pålagt kirken å følge offentlig lovverk. Forslaget fra departementet er derfor naturlig å støtte her også med endring av ordlyden så det ikke blir noen misforståelser

Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid regulert i loven her, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§13 og 13e. Bare plasseringa av anonyme graver er undergitt taushetsplikt.

Kap. 4 Hvem behandler klage på avgjørelser gravplassmyndigheten har tatt etter offentlighetslova

Den nye trossamfunnsloven sier at oppgaver til bispedømmerråd er overført statsforvalter. Kirkeordningen §42 fastslår at klager på vedtak NKF gjør etter off. loven, blir behandlet i bispedømmerrådet. Det stiller seg likevel annerledes når NKF er gravplassmyndighet. Rundt i landet er noen kommuner og mange kirkelige fellesråd gravplassmyndighet. Det vil være naturlig at det er en felles klageinstans for alle gravplass myndigheter på saker innen dette området, altså statsforvalteren. Derfor støttes departementets forslag.

Departementets forslag

Forskrift 17 okt. 2008 nr 1119 til offentliglova (offentligforskrifta) §11 nytt fjerde ledd skal lyde (gjeldende fjerde og femte ledd blir femte og sjette ledd)

Avgjørelser etter offentliglova lagd av lokal gravplasstyresmakt, jf. Gravplasslova §23, kan påklages til Statsforvalteren.

Kap. 5 Uttale fra kirkelige organ ved søknad om anlegg, utvidelse og vesentlig endring av gravplass

De fleste gravplassene i Norge er tilknyttet en kirke. Slik loven er skrevet nå, stilles det likevel ikke krav til at kirken skal uttale seg i saker som omhandler endringer av gravplass.

Departementet mener at når kommunen er gravplassmyndighet, må den innhente uttalelse fra kirken. Hos oss er det i praksis motsatt i og med Kirkelig fellesråd er gravplassmyndighet. Men det er en viktig stadfesting å ha i lovverket. Forslaget fra departementet støttes

Departementets forslag

Ny andre setning i gravplasslova § 4 første ledd skal lyde (gjeldende andre setning blir tredje setning):

Ligger gravplassen i tilknytning til kirkebygg, skal gravplassmyndigheten innhente uttalelse fra berørte organer i Den norske kirke.

Kap. 6 Krav om medlemskap i gravplasslova

I dag er det slik at det er krav om medlemskap for å jobbe i den norske kirke. Unntaket er de som bare jobber ute på gravplasser, der er det ikke noe krav. Dette har ikke vært aktuelt for oss, da våre kirketjenere jobber både inne i ulike kirkelige seremonier og ute.

Likevel er dette viktig å slå fast i lovverk. Som gravplassmyndighet skal vi betjene alle, og det vil derfor være naturlig og riktig at det kan være personell som ikke er medlem i kirka. NKF vil derfor støtte dette som en generell regel.

Departementets forslag

Departementet foreslår at gravplasslova § 22 blir oppheva. Likestillings- og diskrimineringslova vil då sette rammene for tilsetning i stillinger som kombinerer oppgaver på gravplass/krematorium og i kirka (f.eks. kirketjener, vaktmester og renholder). Departementet legger til grunn at praktiseringa av gravplasslova § 22 i de kirkelige felleråda har vært i samsvar med likestillings- og diskrimineringslova § 30. Opphevinga innebærer dermed ingen endring av gjeldende rett.

Kap. 7 Nærere regulering av urnevegg

Urnevegg (Kolumbarier) er i dag ikke en vanlig gravferdsform i Norge, selv om det er mer og mer vanlig i andre land. I møte med et utvidet samfunn, kan det bli mer aktuelt her også. Det er viktig å ha et regelverk på plass.

Departementet fastslår at også denne gravferdsformen må være i tilknytning til en gravplass, men tenker seg at det i framtida kan opprettes gravplasser der det kun er urnevegger. Det må også sies noe om hvor urnene skal etter fredningstida er ute. Her står det ulike muligheter i notatet, men det sies at etter fredningstida skal urnen gravlegges anonymt på en gravplass i kommunen.

Nannestad kirkelige felleråd mener at en anonym gravlegging etter 20 år ikke er en god løsning. Det er kort tid og det vil være mange i live som husker den døde. Samtidig tilsier valget av gravlegging i urnevegg at det ikke skal opprettes et gravsted etter 20 år. Rådet vil derfor foreslå en tilføyning i §15a: (merket med farge)

Departementets forslag:

Gravplassforskrifta § 14 nytt tredje ledd skal lyde (gjeldende tredje ledd blir fjerde ledd):

Første og andre ledd gjelder ikke i urnevegg.

Gravplassforskrifta § 15a skal lyde:

§ 15a. Anonym *minnelund*, navnet minnelund og urnevegg

Med minnelund forstås gravfelt på gravplass uten adgang til gravminne knyttet til den enkelte grav. § 13 første ledd og § 15 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for grav i anonym og navnet minnelund. *Med urnevegg forstås vegg eller byggverk på gravplass med plass til askeurne i lukkede nisjer.*

Gravens plassering på anonym minnelund er bare kjent for *gravplassmyndigheten*. Plassering av grav på navnet minnelund kan gjøres kjent. Anonym og navnet minnelund skal plasseres i atskilte gravfelt.

Ved anonym minnelund kan det plasseres minnesmerke. Ved navnet minnelund skal det plasseres minnesmerke med navn og data på de gravlagte.

På urnevegg skal navn og data på de gravlagte stå utenpå den enkelte nisje. Dersom graven ikke festes etter fredningstidens utløp, gravlegges aske fra urnevegg anonymt på gravplass i kommunen, men slik at det kan gis informasjon om på hvilken gravplass/gravlund asken er gravlagt.

Grav på anonym minnelund har ingen ansvarlig. På navnet minnelund og i urnevegg kan grav festes når det har gått 20 år etter gravleggingen. Nærmere bestemmelser gis i gravplassens vedtekter.

Gravplassforskrifta § 21 første leddet første setninga skal lyde:

Tekst, fotografi, dekor og symbolbruk på gravminne, minnesmerke og urnevegg skal være sømmelig, og det navnet som settes på, skal være identisk med navnet på den som er gravlagt.

Gravplassforskrifta § 31 første leddet ny andre setning skal lyde:

Urne som gravlegges i urnevegg, skal tåle oppbevaring i 100 år.

Kap. 8 Navneflytting.

Navn på et gravminne eller en navneplate i navnet minnelund skal si noe om hvem som ligger gravlagt der. De siste årene ser man en tendens til at familier ønsker å samle navn til ett gravminne, oftest fordi det er praktisk. Etter opprettelsen av navnete minnelunder ser man også at familier ønsker å benytte disse også til de som er tidligere gravlagt. Dette har blitt kalt symbolsk flytting. I de nye forskriftene endres begrepet til navneflytting. Det støttes da det gir en bedre beskrivelse av hva som faktisk gjøres.

Kravet for å kunne utføre dette, er at opprinnelig grav slettes slik at navnet bare står ett sted. Samtidig må både fester av opprinnelig og nytt gravsted godkjenne handlingen. Der det er navnet minnelund det flyttes til, er det gravplassmyndigheten som godkjenner navnepåføring i navnet minnelund.

Mange ønsker å flytte navn til navnet minnelund uten ny gravlegging i familien. Det har det ikke vært åpnet for i gravplassloven og det åpnes heller ikke for det i forslaget. Bakgrunnen er at en navnet minnelund er dimensjonert slik at antall graver tilsvarer antall minneplater. NKF støtter dette. Det som er tillatt, er at også tidligere avdødes navn kan påføres navneplate i minnelund og grav slettes ved nytt dødsfall. Dette frigir plass på gravplassen.

Ved slike endringer er det viktig med et godt og ajourholdt gravregister slik at man til enhver tid vet hvor avdøde faktisk er gravlagt.

Vi vil anbefale **alternativ 1** i departementets forslag:

Gravplassmyndigheten kan gi tillatelse til at navn og data på person påføres gravminne på en eksisterende grav eller på minnesmerke på en navnet minnelund et annet sted enn der vedkommende er gravlagt. Søknad om navneflytting på fremmes av den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes fra. Den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes til, må samtykke. Det samme gjelder ved flytting til navnet minnelund. Navnet på fjernes fra det opprinnelige gravminnet eller minnesmerket.

Kap. 9 Nedbryting i kistegrav

Kapitlet omhandler at det skal være tilstrekkelig nedbryting før ny gravlegging. Minste fredningstid er 20 år i Norge. Med jordsmonn der nedbrytingen går sakte, kan denne tiden forlenges eller noen steder kan det aldri gravlegges på nytt.

Dette er viktig både for verdighet til gravlagte og for de som utfører arbeid på gravplassene.

Departementets forslag anbefales derfor, tekst med farge er NKF forslag til tillegg:

Departementets forslag

Gravplassforskrifta § 5 andre leddet ny andre setning skal lyde (gjeldende andre til fjerde setning blir tredje til femte setning): Dersom gjenbruk av kistegraver ikke er mulig på grunn av jordbunnsforholdene på gravplassen, jf. § 12 tredje ledd første setning, kan deler av eller hele gravplassen stenges permanent for kistegravlegging. **Med mindre det ikke forventes at nedbrytingen skjer innen 60 år.**

Åpnet grav **bør** lukkes med masse som bidrar til nedbryting.

Opplysninger om enkeltgraver som ikke tilfredsstiller forskriftens krav, skal registreres.

Kap. 10 Når festeren dør

Ofte får gravplassmyndigheten beskjed fra familien hvem som skal ta over et feste når festeren dør. Men noen ganger får man ikke den beskjeden. Man må imidlertid ha en ny feste til gravstedet. Ifølge gravplassloven er det dødsboet som skal informere gravplassmyndigheten om dette. Hos oss har vi rutine for at vi en tid etter dødsfallet sender brev til ansvarlig ved gravferden og ber om informasjon om ny feste. Dette oppfattes som en ryddig og god ordning.

Departementet foreslår at den som er ansvarlig for gravferden, skal gis anledning til å bli ny feste. Dette mener NKF blir feil. I svært mange tilfelle har ikke den som sørger for gravferden noen tilknytning til de aktuelle gravene. Det er oftest avdødes egen familie, foreldre søsken eller andre som er gravlagt, ikke familien til den som da blir feste.

Vi ser at når gjenlevende ektefelle/samboer tar over feste, fører det ofte til rask sletting. Det er viktig at gjenlevende i familien til de som ligger i de aktuelle gravene, får anledning til å overta festet.

NKF vil derfor foreslå en annen formulering:

Når festeren dør, skal den som er ansvarlig for boet i samarbeid med avdødes familie, finne fram til ny feste av gravstedet og informere gravplassmyndigheten om dette. Gravplassmyndigheten kan initiere prosessen med en henvendelse til boet.

Kap. 11 Betaling for fjerning av gravminne

Dette praktiseres ulikt i de ulike kommuner.

Tekst, fotografi, dekor og symbolbruk på gravminne skal være sømmelig, og det navn som settes på skal være identisk med navnet på den som er gravlagt. Personer som er omkommet på havet, i krig eller liknende og som ikke er gravlagt på gravplass, kan likevel få navnet satt på eksisterende eller nytt gravminne eller på minnesmerke ved navnet minnelund hvor dette er anlagt.

Gravplassmyndigheten kan gi tillatelse til at navn på person påføres gravminne på en eksisterende grav et annet sted enn der vedkommende er gravlagt. Navnet må da fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Eieren skal besørge gjerning av gravminne fra grav som ikke festes.

Dersom gravplassmyndighetene fjerner gravminnet, skal navn og data tas bort.

Vi mener at det er greit å ta betaling hvis gravplassmyndigheten fjerner gravminnet.

Kap. 12 Hjemmel til å gi tillatelse til forsøk som avvik fra lova

Det er her snakk om andre gravferdsformer enn de som er tradisjonelle i vårt samfunn (kremasjon og kistegravlegging) Dette åpner ikke loven for og det kreves lovendring for å benytte andre former.

Det er ikke mange aktuelle former i dag. Frysetørring har vært forsøkt i Sverige, men har ikke fungert.

Det primære er at gravlegging skal foregå med respekt for avdødes religion eller livssyn og at gravplassen skal holdes i god stand. Departementet åpner likevel for forsøk med denne paragrafen.

Med det forbeholdet som tas, støttes dette.

Departementets forslag

§ 39a Forsøk

Departementet kan etter søknad fra gravplassmyndighet gi forskrift som tillater tidsbegrensede avvik fra loven her eller regler i medhold av loven. Forsøket kan ikke stride mot § 1 eller mot hensynet til gravplassenes orden og verdighet.

Med dette ser dere at NKF støtter det meste av forslagene.

Vi vil presisere endringen under kap. 10 Når fester dør. Dette oppleves som veldig viktig at blir endret slik at rett familie får overta ansvaret for graven.